

ARCHITECTUUR IN NO-MAN'S LAND over de machtsstrijd tussen tijd en ruimte

voordracht: samenvatting

De geometrisering van ruimte en tijd (1693), met als belangrijkste effecten:

- a. de ont koppeling van ruimte en tijd;
- b. de dualisering van ruimte en tijd;
- c. de hiërarchisering van tijd en ruimte,
- d. en de daaruit voortvloeiende machtsstrijd in het voordeel van de tijdsfactor;

- waardoor architectuur zich wereldwijd in niemandsland bevindt, evenals miljoenen mensen, ofwel: architectuur als een uitwisselbaar product, onderworpen aan grondspeculatie en maximalisering van de winst. Deze twee factoren kunnen samengaan, maar niet noodzakelijkerwijs, met architectuur als een prestigeobject; aandachtstrekker en stimulans van de nieuwe ruimte-tijd conceptie, waarin ruimte zich de tijd toeëigent en laat zien dat beiden (ruimte en tijd) niet te scheiden zijn.

Laten we deze actuele situatie vergelijken met enkele geluiden.

Hotel Interlaken, Nice: de schreeuw van de zeemeeuw roept een grenzeloze ruimte op...de naamloze kracht van de zee met haar oneindige tijd. Vergelijk de schreeuw van de zeemeeuw met de roep van de uil in een bergvallei (St. Jean de Valériscle). Het oehoe, oehoe roept een zoete diepte op; je hart lijkt open te barsten...de klank van de uil is verticaal, als in een schilderij van Mondriaan, een minaret of kerktoren. Het is de klank van innerlijke ervaring; een klank uit een ver verleden vol heimwee naar eenzelfde toekomst. Vergelijk nu de klank van de uil met die van de grutto, de Hollandse weidevogel. Zijn roep zegt: hier ben ik. De ruimte van een grutto is die van een pirouette, van een dansende dervish.

De drie vogelgeluiden ontcrachten de opvatting van een homogene ruimte, en ze ontcrachten ook de scheiding van ruimte en tijd. Ruimte blijkt de bron van tijd te zijn, niet andersom. Tijd kan nooit de bron van ruimte zijn, want alleen door ruimte wordt tijd zichtbaar, ruikbaar, hoorbaar, voelbaar en tastbaar. Probeert U zich maar tijd voor te stellen zonder ruimte...onmogelijk. Tijd is niets zonder ruimte, en toch hebben we de tijd tot Vooruitgang gebombardeerd; hebben we ons zelf in een persoonlijke dagorde, een collectieve dagorde, een economische en politieke dagorde geperst die ons als ezels voortdrijft.

Vragen / opmerkingen?

Laat ik het probleem van de geometrische conceptie van ruimte en tijd nu niet vanuit enkele vogels aan de orde stellen, maar vanuit de dimensies van de geometrie zelf die aan bovengenoemde ont koppeling van ruimte en tijd, de daaruit voortvloeiende dualisering en hiërarchisering en dus een machtsstrijd tussen tijd en ruimte ten grondslag ligt.

Vijf dimensies van ruimte en tijd, ofwel een appel

1. het woord appel;
2. de getekende appel;
3. de keramische appel;
4. de appel aan de boom;
5. Adam en Eva eten de appel;

6. de appel verandert Adam en Eva;
7. Adam en Eva zoeken kleren, bouwen een huis en voelen zich verlaten;
8. Adam en Eva creëren dan een tijd- en ruimteloze God;
9. Adam en Eva vervreemden daardoor van hun aardse paradijs en lusttuin;
10. Adam en Eva verliezen zich in woorden, en voelen zich diep schuldig.

Architectuur en de macht van de bourgeoisie

De opkomst van het geometrische ruimte- en tijdmodel vindt zijn sociologisch pendant in de opkomst van de burgerij, met als uitkomst: de Amerikaanse en Franse revolutie van 1776 / 1783, en 1789.

Mijn vraag: welke stijl hoort bij deze nieuwe machthebbers?

Wenen: 1871 e.v.

Tijd als lineaire ervaring, en tijd als synchrone ervaring:

het samenvallen van tijd en ruimte

Ruimte als zichtbaar geworden tijd...

Het geheugen als grote misleider vs de creatieve kracht van het beginsel van synchroniciteit

De kern van een creatief bewustzijn is sterker en zuiverder, naarmate ons bewustzijn zich realiseert dat het verleden in werkelijkheid samenvalt met het heden, en dat onze ruimte, vanaf ons lichaam en kamer of tent, tot steden, vliegvelden en landschappen, een continuüm is, dwars door alle discontinuïteiten heen. Mondialisering is een onomkeerbaar proces met twee tendensen en aan het begin van het derde millennium twee ongelijke machtspolen. De ene machtspool is de economische, en dus ook politieke en militair-technologische voortzetting van het 500 jaar oude kolonialisme en imperialisme. De andere machtspool is een langzaam groeiend besef van wereldburgerschap bij miljoenen mensen. Sinds Diogenes, de cynicus, is de kern van het wereldburgerschap de notie van mensheid als een feitelijkheid en een waarde die uitstijgt boven die van de afzonderlijke maatschappijen, culturen, staten en religies. Men kan, volgens de boeddhistische leer, verlichting bereiken zonder boeddhist te zijn.

